

Deel 2: Hoe is het gesteld met het ruimtegebruik, het woon- en leefklimaat in West-Vlaanderen?

Deel 2 van de omgevingsanalyse belicht een aantal grondgebonden thema's: ruimtegebruik, wonen, klimaat, water, natuur, landbouw en mobiliteit.

Hoofdstuk 3: Ruimte

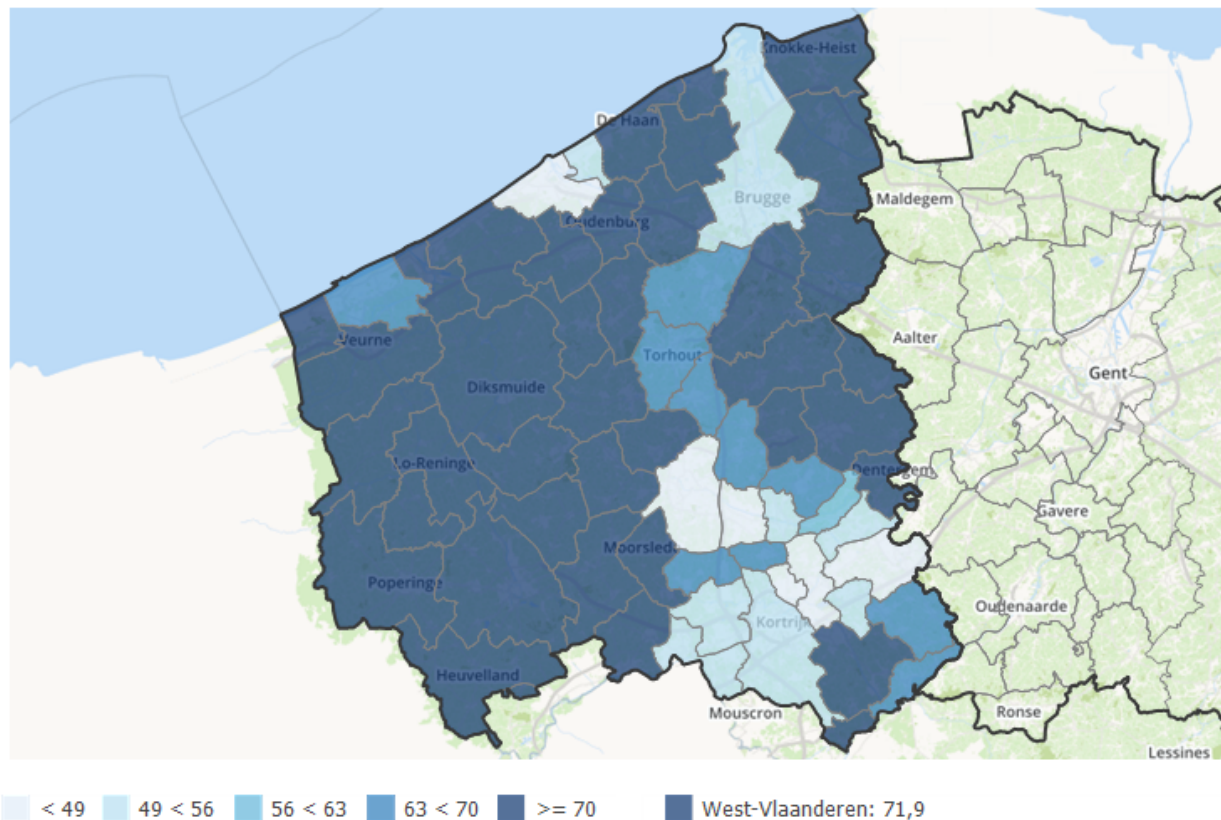
In dit hoofdstuk kijken we naar de open ruimte en het ruimtebeslag, de verharding, de bebouwing, de onbebouwde percelen en het toegankelijk groen in West-Vlaanderen.

3.1 Open ruimte en ruimtebeslag

Het concept 'ruimtebeslag' is gedefinieerd in het Witboek Beleidsplan Ruimte als dat deel van de ruimte waarin de biofysische functie niet langer de belangrijkste is. Het gaat, met andere woorden, over de ruimte die ingenomen wordt door onze nederzettingen (dus voor huisvesting, industriële en commerciële doeleinden, transportinfrastructuur, recreatieve doeleinden, serres en ook parken en tuinen). Ruimte die niet ingenomen is door ruimtebeslag is open ruimte.

In 2019 bedraagt de oppervlakte open ruimte in **West-Vlaanderen 229.697** ha. Dit betekent **71,9%** open ruimte (t.o.v. de totale oppervlakte). Voor **het Vlaams Gewest** bedraagt het aandeel open ruimte **66,7%**. *Kaart 3.1* toont de verschillen tussen de gemeenten van de provincie **West-Vlaanderen** op het vlak van aandeel open ruimte.

Kaart 3.1 | Open ruimte, % t.o.v. totale oppervlakte (2019)

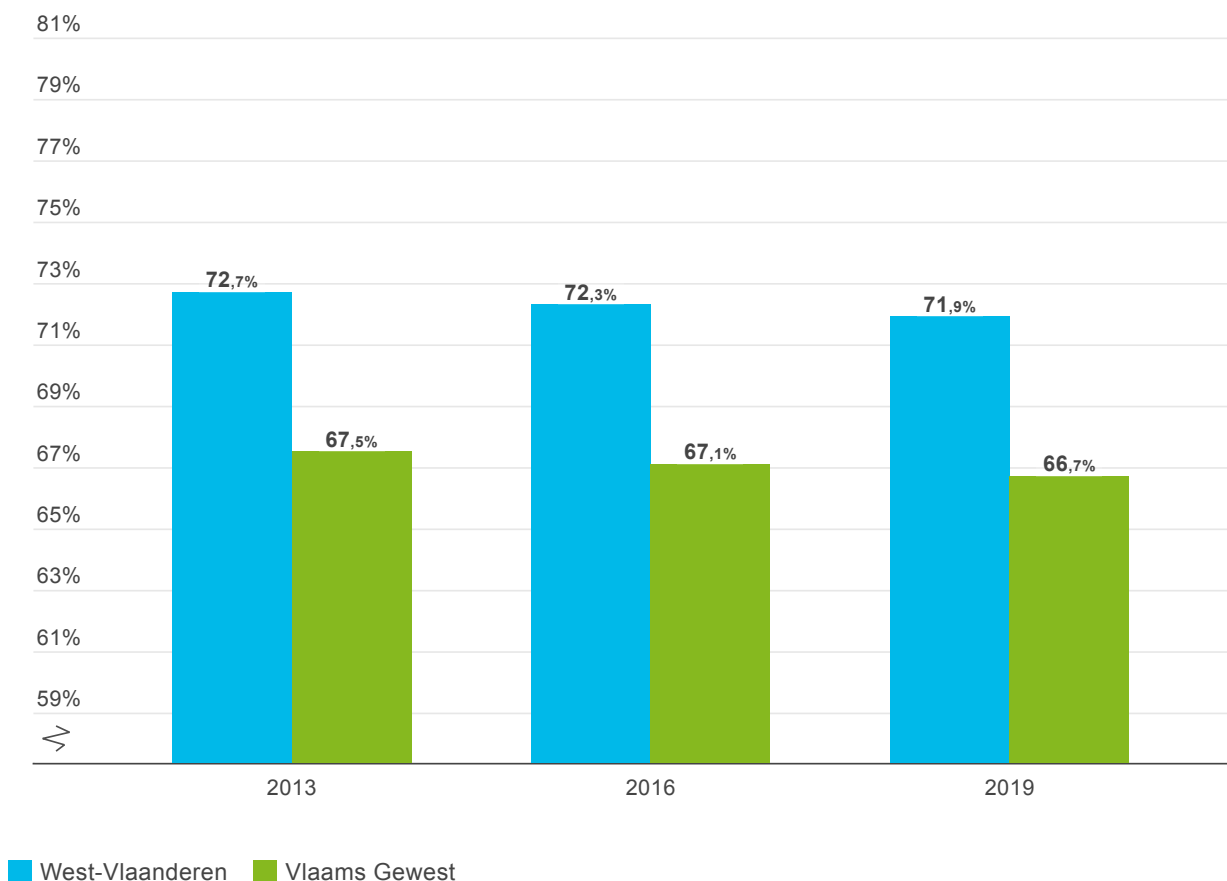

Bron: Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

Data over open ruimte en ruimtebeslag is pas recent beschikbaar (sinds 2013). In die periode is het aandeel oppervlakte open ruimte ten opzichte van de totale oppervlakte afgenomen (zie *grafiek 3.1*).

Grafiek 3.1 | Open ruimte, % t.o.v. totale oppervlakte, 2013-2019

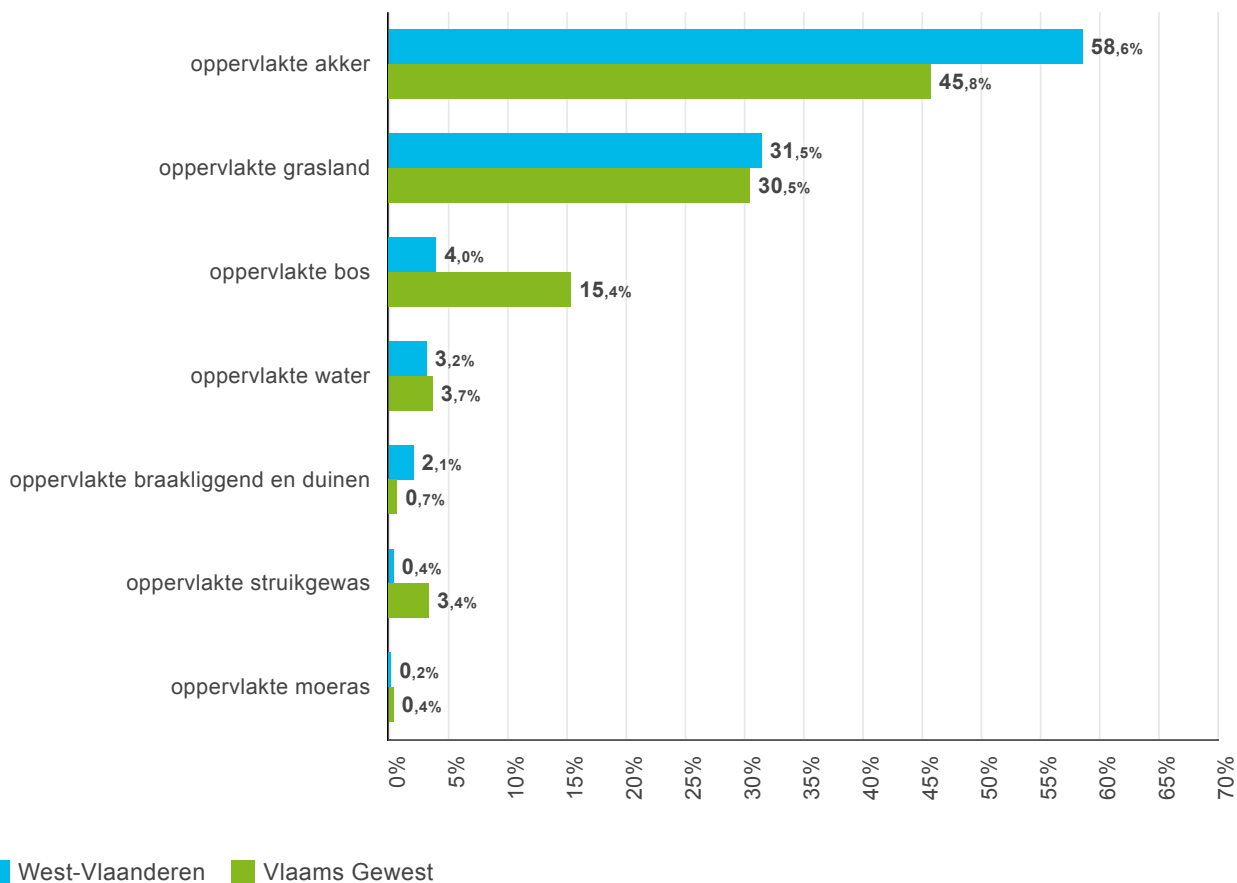
Bron: Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

Open ruimte bestaat uit 7 categorieën: akker, bos, grasland, struikgewas, braakliggend en duinen, water en moeras. *Grafiek 3.2* geeft de verdeling in 2019.

Wanneer we de oppervlakte open ruimte bekijken, domineren **oppervlakte akker (58,6%)** en **oppervlakte grasland (31,5%)** de invulling van de open ruimte in **West-Vlaanderen**.

Grafiek 3.2 | Landgebruik binnen open ruimte naar categorie, % t.o.v. totale oppervlakte open ruimte (2019)

Bron: Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

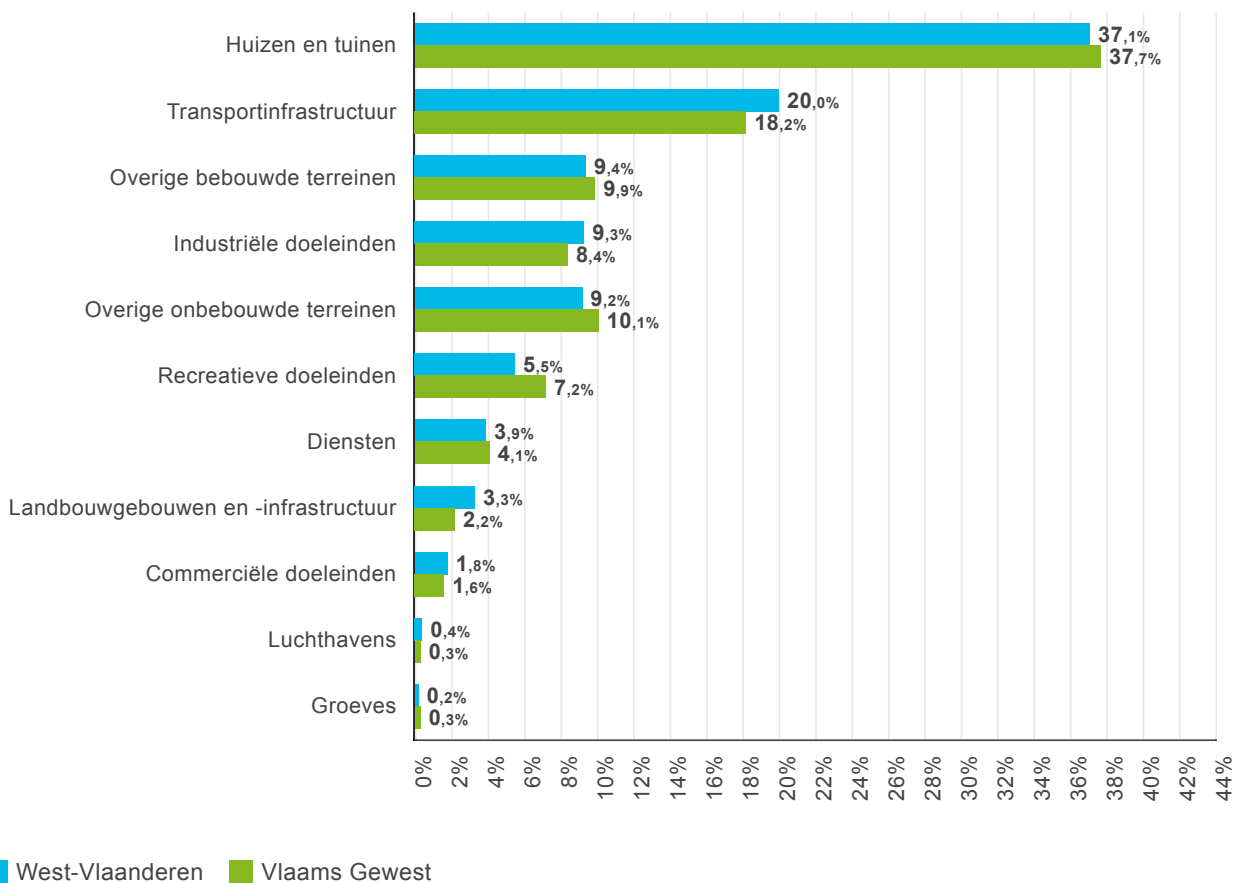

Ruimtebeslag behelst alle ruimte die ingenomen wordt voor menselijke activiteiten (huisvesting, werk, transport, ontspanning, ...). N.B. Ruimtebeslag bevat dus ook onbebouwde oppervlakte (bv. tuinen).

In 2019 bedraagt de oppervlakte ruimtebeslag in **West-Vlaanderen 89.818** ha. In absolute cijfers is er **2.598** ha ruimtebeslag bijgekomen t.o.v. 2013. Dat komt neer op een gemiddelde groei van **1,19** ha ruimtebeslag per dag in de periode 2013 t.e.m. 2019.

Huizen en tuinen nemen met **37,1%** het grootste deel in van het ruimtebeslag (zie *grafiek 3.3*).

Grafiek 3.3 | Landgebruik binnen ruimtebeslag, % t.o.v. totale oppervlakte ruimtebeslag (2019)

Bron: Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

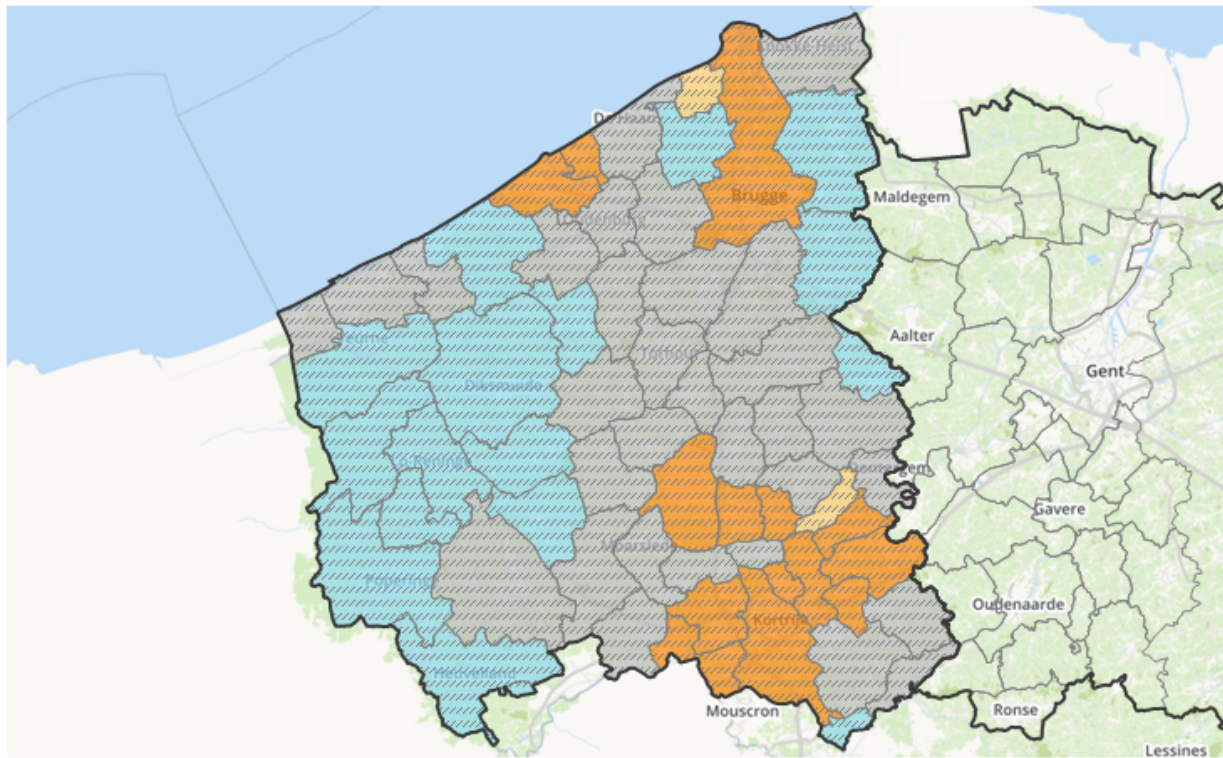

3.2 Verharding

Een belangrijk onderdeel van ruimtebeslag is verharding. Verharding staat gelijk aan afdekking van de bodem met kunstmatige materialen. Concreet gaat het voornamelijk over gebouwen, wegen, parkeerterreinen en terrassen. Vlaanderen is één van de meest verharde gebieden van Europa. Dit leidt onder meer tot een groter risico op overstromingen, minder waterinfiltratie en -berging, hitteproblemen in stads- en dorpskernen, minder CO₂-opslag door planten en de bodem, en een verlies aan biodiversiteit. Bovendien blijft de verharding toenemen.

Kaart 3.2 toont de gemeentelijke verschillen aan de hand van z-scores (zie voetnoot 1).

Kaart 3.2 | Verharding, % t.o.v. totale oppervlakte, (2021, z-scores)

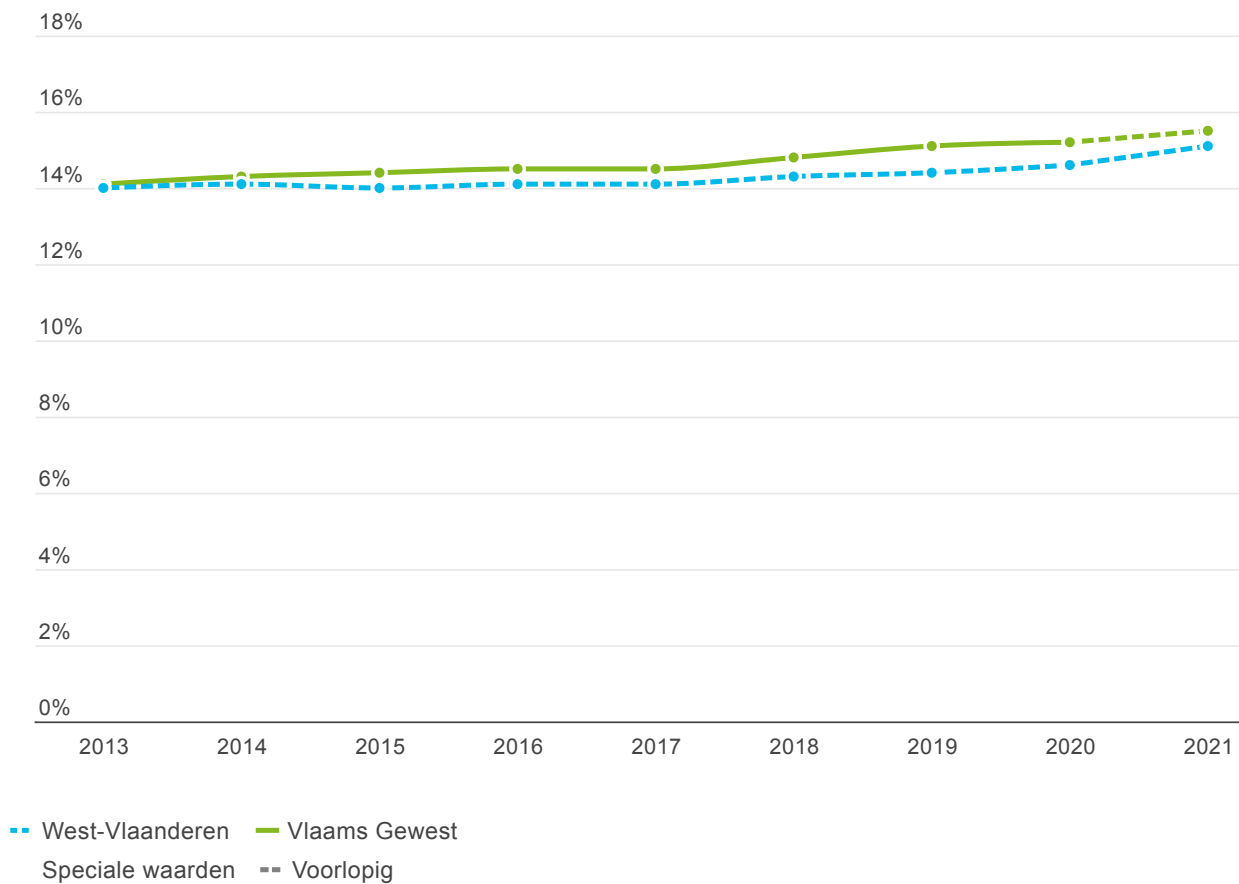
■ veel lager ■ lager ■ gemiddeld ■ hoger ■ veel hoger
▨ Voorlopig

Bron: JaarBAK

In de periode 2013 t.e.m. 2021 is de verhardingsgraad gestegen. In **West-Vlaanderen** komt het percentage verharding t.o.v. de totale oppervlakte uit op **15,1%** in 2021. Dat is **0,4** procentpunten lager dan in **het Vlaams Gewest** (zie *grafiek 3.4*).

Grafiek 3.4 | Evolutie verhardingsgraad (2013-2021)

Bron: JaarBAK

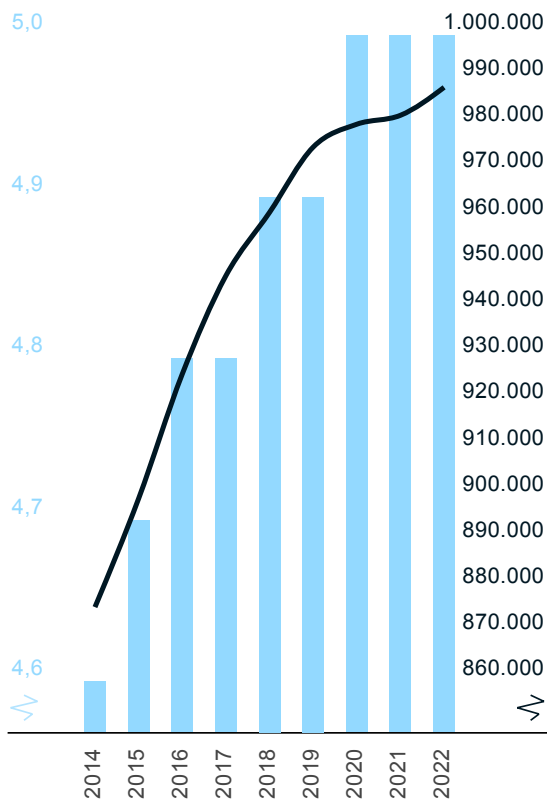
3.3 Bebouwing

Binnen verharding kunnen we kijken naar de evolutie van bebouwing. De indicator bebouwingsgraad geeft specifiek zicht op grondoppervlakte ingenomen door gebouwen. Opgelet, er wordt geen rekening gehouden met de functie van die gebouwen, het kan dus zowel gaan om woongebouwen, commerciële gebouwen, of andere.

West-Vlaanderen heeft een totale oppervlakte van **319.662,27** ha. Van deze oppervlakte is in 2022 **16.102** ha (of **5,0%**) ingenomen door gebouwen (zie *grafiek 3.5* en *kaart 3.3*).

De 3 gemeenten uit **West-Vlaanderen** met het hoogste aandeel bebouwde oppervlakte in 2022 zijn **Kuurne (17,2%)**, **Izegem (13,6%)** en **Waregem (13,2%)**.

Grafiek 3.5 | Evolutie oppervlakte bebouwing in West-Vlaanderen (2014-2022)

■ bebouwingsgraad [%] — gebouwen [aantal]

Bron: GRB | provincies.incijfers.be

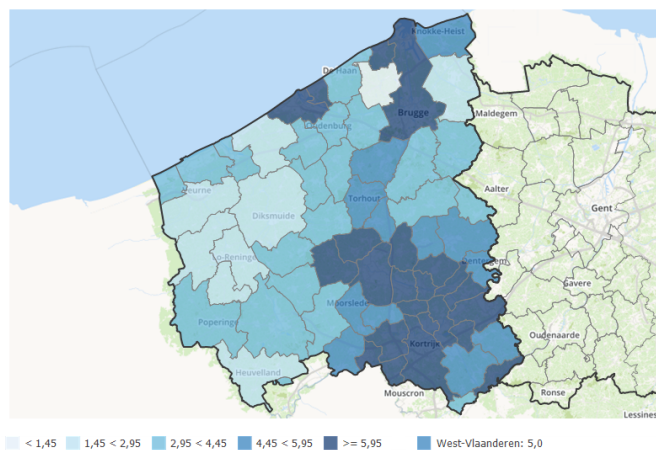
In de provincie **West-Vlaanderen** werden **112.580** gebouwen opgericht in de periode 2014-2022. Dit betekent dat het gebouwenbestand met **12,8%** is toegenomen. Dat komt neer op **39** gebouwen per dag.

De bebouwingsgraad of grondoppervlakte ingenomen door gebouwen verschilt van de totale oppervlakte percelen met gebouwen. Concreet houdt dat in dat een perceel van 100 m² waar een woning op staat van 20 m²:

- in de indicator bebouwingsgraad (of grondoppervlakte ingenomen door gebouwen) 20 m² meegeteld wordt
- in de indicator totale oppervlakte van percelen met gebouwen 100 m² meegeteld wordt. Bebouwde percelen omvatten dus vaak ook een niet onaanzienlijk onbebouwd gedeelte, zoals een tuin, weiland, ...

Grafiek 3.6 toont de evolutie van de oppervlakte van percelen met bebouwing in **West-Vlaanderen**. In 2022 telde **West-Vlaanderen 56.648,34** ha bebouwde percelen. Dat is **9,5%** meer dan 10 jaar eerder.

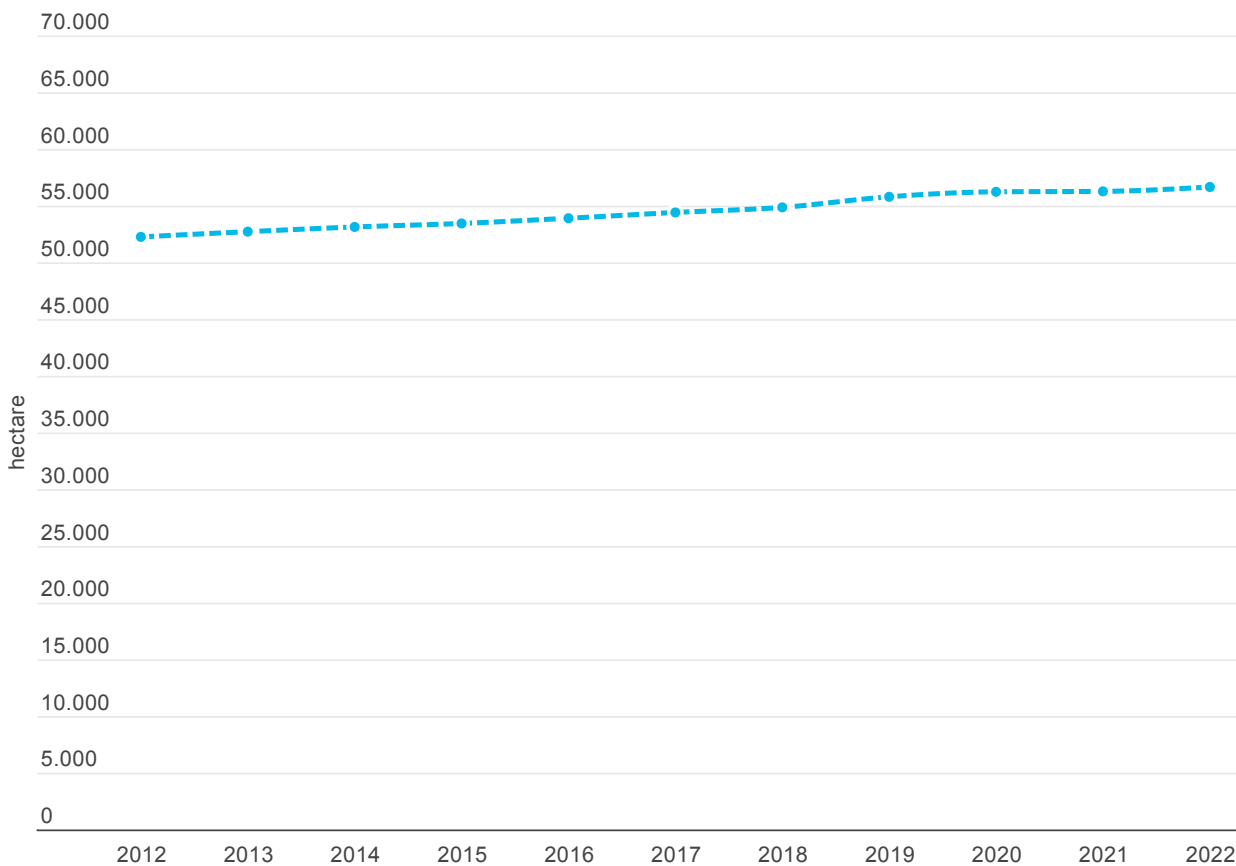
Kaart 3.3 | Bebouwing, % t.o.v. totale oppervlakte (2022)

Bron: GRB | provincies.incijfers.be

Grafiek 3.6 | Evolutie van de oppervlakte van percelen met gebouwen in West-Vlaanderen (2012-2022)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

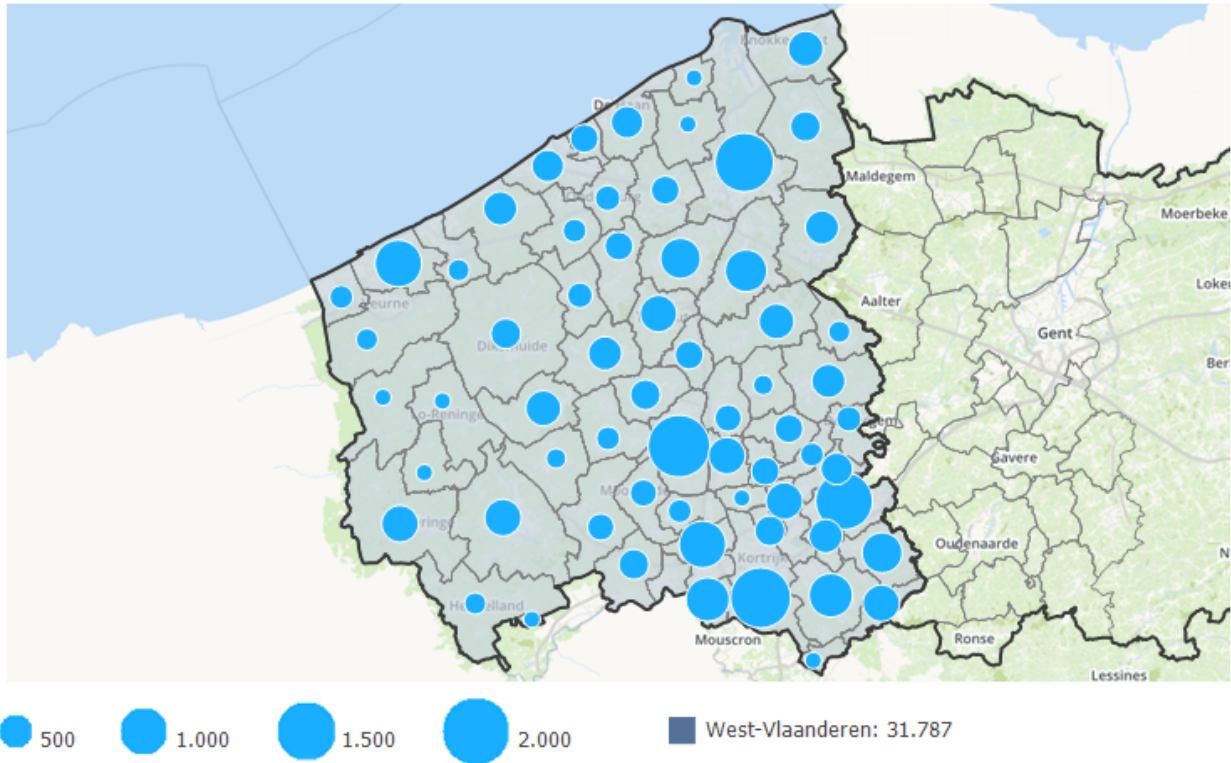
3.4 Onbebouwde percelen

Om een kwalitatief ruimtelijk beleid uit te tekenen en in het bijzonder om een provinciaal woonbeleid vorm te geven is het belangrijk inzicht te hebben in de beschikbare ruimte. Het register van de onbebouwde percelen (ROP) is hierbij een belangrijk instrument.

In **West-Vlaanderen** zijn er **31.787** onbebouwde percelen te vinden die woningen en aanverwante functies toelaat (zie *kaart 3.4*). Dat gaat om een totale oppervlakte van **5.267** ha. In die cijfers zijn ook de woonuitbreidingsgebieden inbegrepen. Woonuitbreidingsgebieden zijn reservegebieden, waarvoor de voorwaarden om deze aan te snijden strenger zijn dan die voor andere woongebieden.

Opgelet, dat betekent niet dat die gronden momenteel beschikbaar zijn op de markt of dat er een gelijkaardige woonbehoefte aanwezig is.

Kaart 3.4 | Onbebouwde percelen, aantal (2019)

Bron: VermoedensROP | provincies.incijfers.be

3.5 Toegankelijk groen

Toegankelijke groene ruimte is belangrijk voor de leefbaarheid en het welzijn van de inwoners. Hoeveel ruimte is er voor gezinnen om te ontspannen in het groen en dit in de nabijheid van hun woonplaats?

Onderstaande indicatoren brengen de oppervlakte en de nabijheid van vrij toegankelijke groene ruimte in kaart. Dat wil zeggen dat zowel privétuinen, als groen op commerciële en industriële percelen zijn uitgesloten. Ook het groen op kerkhoven, golfterreinen, zoo en attractieparken, sportterreinen en campings wordt niet meegeteld, omdat dit niet als vrij toegankelijk groen beschouwd wordt, waar bv. kinderen vrij kunnen spelen, men de hond kan uitlaten ed. Ook het groen op militaire domeinen is uitgesloten, omdat dit niet vrij toegankelijk is.

Op basis van de landgebruiksbestanden werden in eerste instantie alle groengebieden geselecteerd. Deze werden ingedeeld in types op basis van cluster groottes. Rekening houdend met die cluster groottes werd dan de totale oppervlakte van elk type van groen berekend. De volledige technische procedure voor de berekening van de groentypologieën door VITO vind je [hier](#).

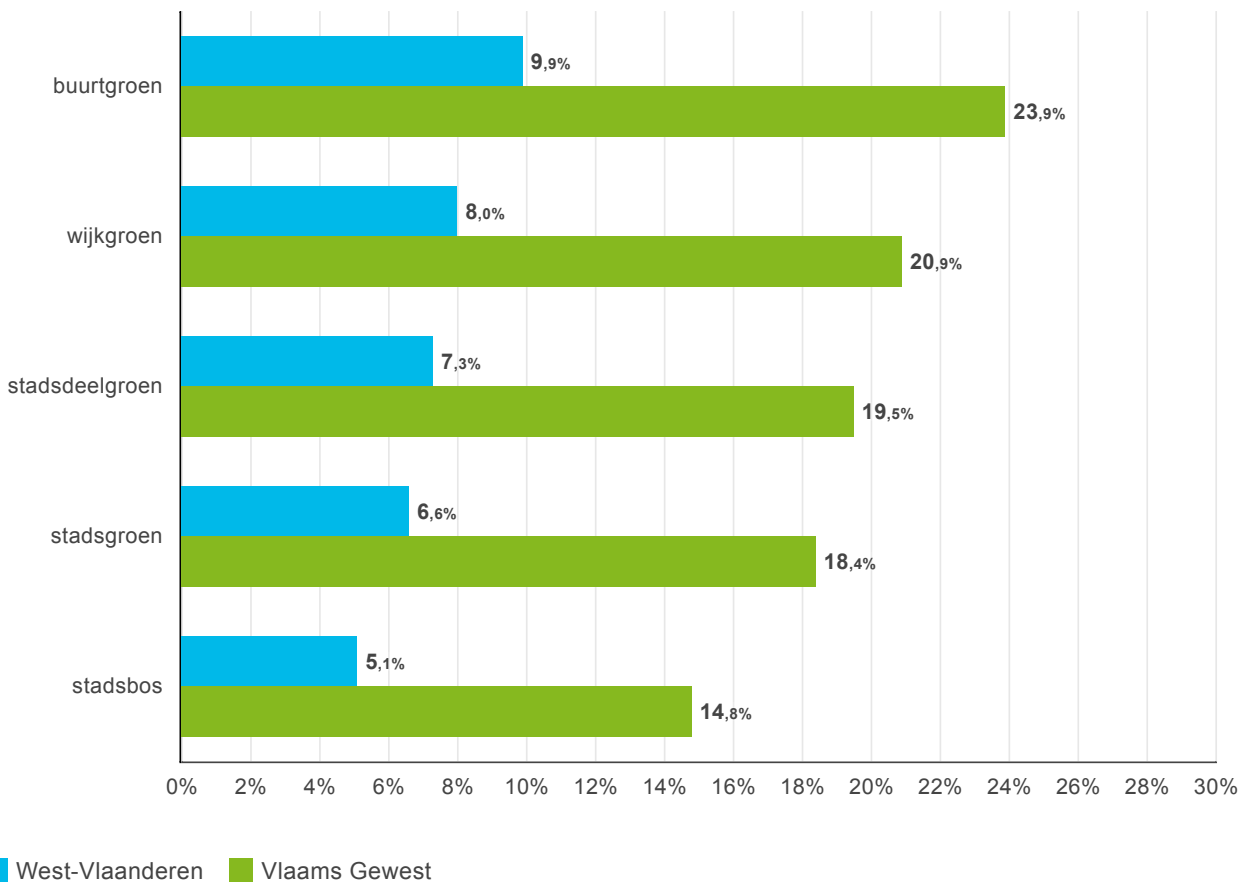
Tabel 3.1 | Typologieën toegankelijke groenclusters

Buurtgroen	Grootte tussen 0,2 ha en 10 ha
Wijkgroen	Grootte tussen 10 ha en 30 ha
Stadsdeelgroen	Grootte tussen 30 ha en 60 ha
Stadsgroen	Grootte tussen 60 ha en 200 ha
Stadsbos	Groter dan 200 ha

In 2019 neemt buurtgroen in **West-Vlaanderen 9,9%** van de oppervlakte in, in **het Vlaams Gewest 23,9%**. Wat het wijkgroen betreft, gaat het om **8,0%** van de oppervlakte in **West-Vlaanderen** versus **20,9%** in **het Vlaams Gewest**. Het stadsdeelgroen bestrijkt **7,3%** van de totale oppervlakte in **West-Vlaanderen**, t.o.v. **19,5%** in **het Vlaams Gewest**. Stadsgroen is **6,6%** van de totale oppervlakte in

West-Vlaanderen, 18,4% in het Vlaams Gewest. Stadsbos tenslotte maakt **5,1%** van de totale oppervlakte uit in **West-Vlaanderen**, t.o.v. **14,8%** in **het Vlaams Gewest** (zie *grafiek 3.7*).

Grafiek 3.7 | Oppervlakte ingenomen door verschillende types van toegankelijk groen, % t.o.v. totale oppervlakte (2019)

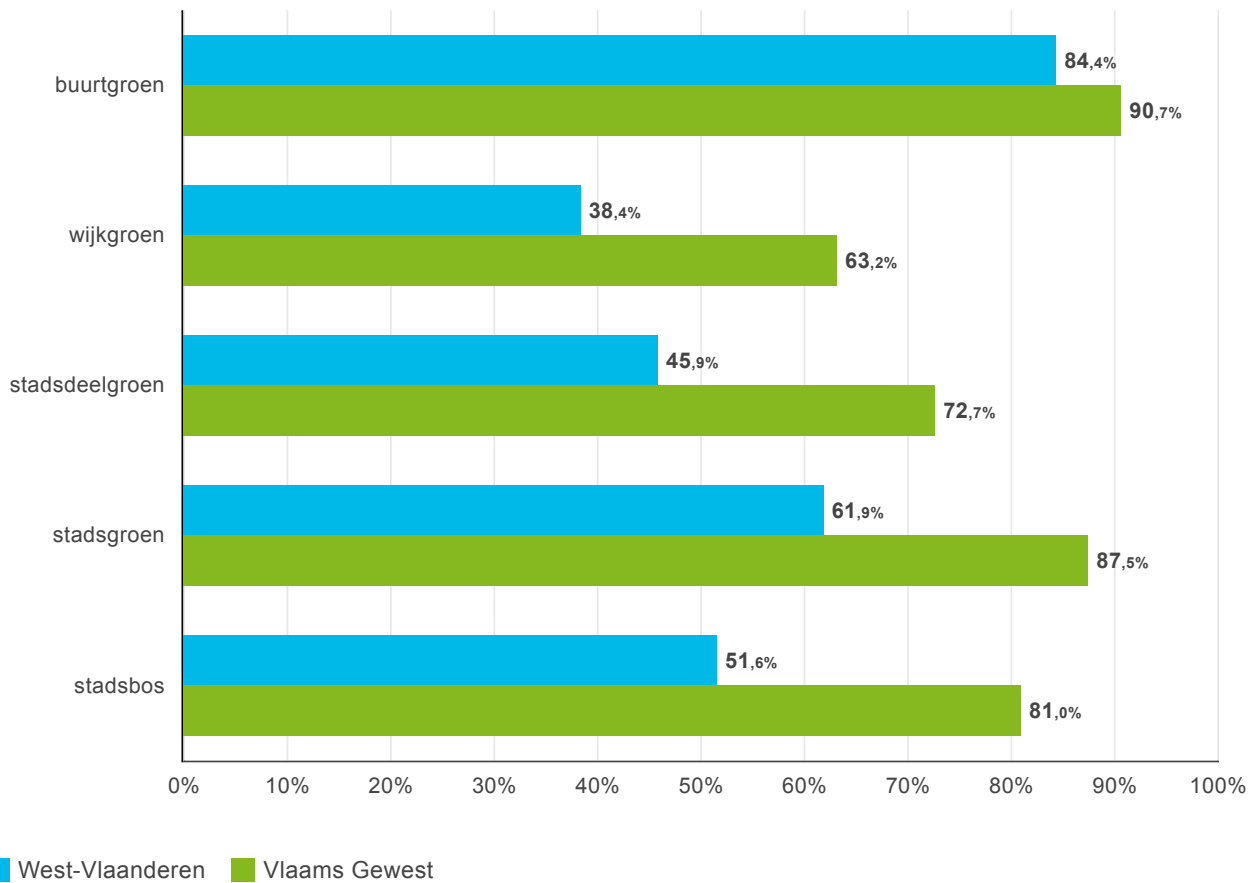
Bron: ABB | provincies.incijfers.be

Vervolgens brengen we in kaart of deze groenclusters vlot bereikbaar zijn in afstand voor de inwoners van **West-Vlaanderen**.

Voor buurtgroen hanteren we de grens van 400 meter afstand, voor wijkgroen 800 meter, voor stadsdeelgroen 1.600 meter, voor stadsgroen 3.200 meter en voor stadsbos minder dan 5.000 meter. Wanneer inwoners binnen deze bufferafstanden wonen, zeggen we dat ze in de nabijheid wonen van de betreffende groencluster (zie *grafiek 3.8*).

Grafiek 3.8 | Inwoners wonend in de nabijheid van verschillende types toegankelijk groen, % t.o.v. totale bevolking (2019)

Bron: ABB | provincies.incijfers.be

Meer data in verband met het thema ruimte zijn terug te vinden in het [rapport ruimte](#).

Voetnoot

Om terug te keren naar de tekst waar de voetnoot bij hoort, klik op het nummer van die voetnoot.

1. Een z-score geeft weer hoeveel standaardafwijkingen de waarde van een gebied afwijkt van de waarde in het vergelijkingsgebied. Een standaardafwijking is een maat voor hoeveel een willekeurig gebied doorgaans afwijkt van 'de standaard' (het gemiddelde). Er is dus een minder grote absolute afwijking van het gemiddelde nodig wanneer alle gebieden gelijkaardige cijfers hebben, dan wanneer de cijfers van de gebieden ver uit elkaar liggen.

De inkleuring volgt steeds deze schaalverdeling:

- z-score kleiner dan -1,50: veel lager dan het vergelijkingsgebied (donkerblauw)
- z-score van -1,50 tot -0,50: lager dan het vergelijkingsgebied (blauw)
- z-score van -0,50 tot 0,50: gemiddeld (grijs)
- z-score van 0,50 tot 1,50: hoger dan het vergelijkingsgebied (oranje)
- z-score hoger dan 1,50: veel hoger dan het vergelijkingsgebied (donkeroranje)